

Samenvatting en conclusies

In dit onderzoek staat de vraag centraal welke implementatietechnieken en -systemen in Duitsland, Denemarken, Frankrijk, Italië, het Verenigd Koninkrijk, en Spanje worden gebruikt om EG-richtlijnen zowel rechtmatig, zorgvuldig als snel in de nationale rechtsorde te bedden. Uit die buitenlandse voorbeelden – zo is de vooronderstelling in dit onderzoek - kan Nederland wellicht lering trekken. In het licht van de verschillende deelvragen die zijn geformuleerd, is de centrale vraag zo benaderd dat naast een inventarisatie van de beschikbare juridische instrumenten en technieken, ook is gelet op het nationale beleidsproces ten aanzien van richtlijnen. Aspecten van dit beleidsproces spelen een belangrijke rol bij de vraag of richtlijnen snel en zorgvuldig kunnen worden omgezet.

Inzicht in de ervaringen met de gebruikte instrumenten en technieken van omzetting en de wijze waarop het nationale beleidsproces is vormgegeven is in dit onderzoek verkregen op basis van uitvoerig vergelijkend literatuuronderzoek en expert interviews. Interviews zijn, gelet op hun vergelijkbaarheid met Nederland en hun gebruik van een verschillend juridisch instrumentarium, gehouden in Denemarken, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Spanje. De studies van Italië en Duitsland zijn alleen gebaseerd op literatuuronderzoek.

Op basis van een vergelijking tussen deze zes landen, levert het onderzoek de volgende bevindingen op:

- de introductie van bijzondere juridische instrumenten en technieken is niet zelfstandig verklarend voor de blijvende bevordering van tijdigheid van de omzetting van richtlijnen;
- de nationale wetgevingssystematiek vormt in de onderzochte landen veelal het uitgangspunt bij omzetting;
- er bestaat in de onderzochte landen geen echte voorkeurstechiek voor de omzetting van richtlijnen die in Nederland nog niet wordt gebruikt;
- vertragingen zijn veelal het gevolg van verschillende constitutionele/juridische, politieke en operationele factoren die in samenhang moeten worden gezien;
- belangrijke juridische omzettingsversnellende factoren zijn het omzetten van richtlijnen op een zo laag mogelijk niveau, het voorkomen van het meenemen van nationale extra's en het meenemen van mogelijke complicaties bij de omzetting in de onderhandelingen over de ontwerprichtlijn of het anticiperen op de omzetting door in de eindfase van de onderhandelingen met de voorbereidingen op de omzetting te beginnen;
- belangrijke politieke factoren zijn het geven van prioriteit aan omzetting en het activeren van het nationale parlement in de onderhandelingsfase; en
- belangrijke operationele factoren zijn een duidelijke ambtelijke verantwoordelijkheidsverdeling, het werken met multidisciplinaire projectteams en een accurate en frequente voortgangsbewaking.

Op grond van deze bevindingen is gezien in hoeverre sommige daarvan relevant zouden kunnen zijn voor de situatie in Nederland. Op basis van die analyse komen wij in het rapport tot de volgende aanbevelingen:

- activeer het Nederlandse parlement door de introductie van een behandelingsvoorbehoud,
- voer een actief strategisch beleid ten aanzien van de omzetting van EG-richtlijnen

door onder andere de verantwoordelijkheid voor de voortgangsbewaking beter te organiseren,

– zet richtlijnen op een zo laag mogelijk niveau om en benut daarbij de bestaande wetgevingssystematiek en instrumenten ten volle, in plaats van het inzetten van nieuwe - aan ons constitutionele systeem wezensvreemde – omzettingstrumenten of –procedures,

– werk aan een breed gedragen, gezamenlijke Nederlandse beïnvloeding van Europese dossiers.